

ประเทศไทย: ต้องรับรองการคุ้มครองผู้ลี้ภัย ในระเบียบการคัดกรองที่จะออกใหม่

ระเบียบการคัดกรองผู้ลี้ภัยที่จะออกใหม่ต้องรับรองการคุ้มครองผู้ลี้ภัย

(กรุงเทพฯ 11 พฤศจิกายน 2562) รัฐบาลไทยควรบังคับใช้ และปฏิบัติตามระเบียบเพื่อประกันให้เกิด “สิทธิและการคุ้มครองอย่างเต็มที่สำหรับผู้ลี้ภัย” พอร์ตีฟายไรต์และหน่วยงาน xx กล่าวในแถลงการณ์ร่วมในวันนี้ ในระหว่างการให้ข้อมูลแบบปิดเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองประกาศว่า จะนำเสนอร่างระเบียบการจัดทำ “กลไกคัดกรองระดับชาติ” สำหรับผู้ลี้ภัย ให้กับคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนสิ้นปี ถือเป็นมาตรการแรกที่เคยมีเพื่อจำแนกและคุ้มครองสิทธิผู้ลี้ภัยในประเทศไทย

“ประเทศไทยมีประวัติที่ต่างพร้อยมาโดยตลอดในแง่การจัดการกับประชากรผู้ลี้ภัย” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารพอร์ตีฟายไรต์กล่าว “การจัดทำกลไกเพื่อจำแนกและคุ้มครองผู้ลี้ภัยครั้งนี้ นับเป็นหมุดหมายสำคัญที่ควรเกิดขึ้นมานานแล้ว”

หน่วยงาน xx แห่ง เรียกร้องรัฐบาลไทยให้บังคับใช้ระเบียบ ซึ่งครอบคลุมถึง “นิยามของคำว่า ‘ผู้ลี้ภัย’ ที่สอดคล้องกับสากล” และป้องกันไม่ให้เกิด “การบังคับส่งกลับบุคคล” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อเสนอต่าง ๆ

ในวันที่ 28 ตุลาคม พอร์ตีฟายไรต์และองค์กรภาคประชาสังคมอื่นอีกหกแห่ง ได้จัดการประชุมให้ข้อมูลแบบปิด เพื่ออภิปรายถึงการจัดทำนโยบายด้านคนเข้าเมืองร่วมกับหน่วยงานของรัฐบาล ตัวแทนองค์กรสหประชาชาติ และตัวแทนทางการทูต ในระหว่างการประชุม เจ้าหน้าที่ไทยซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดทำระเบียบดังกล่าวได้กล่าวถึงเนื้อหาของระเบียบนี้

ช่วงต้นปีในเดือนกุมภาพันธ์ รัฐบาลได้จัดตั้งกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 4 ภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อเป็นหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ตามกระบวนการคัดกรองในอนาคต

ในแถลงการณ์ร่วมวันนี้ ผู้ลงนามเรียกร้องให้กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 4 จัดทำขั้นตอนปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โดยมีการปรึกษาร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UN High Commissioner for Refugees - UNHCR) ซึ่งเป็นหน่วยงานสหประชาชาติที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการคุ้มครองผู้ลี้ภัย รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำงานกับชุมชนผู้ลี้ภัยในไทย และตัวผู้ลี้ภัยที่ได้รับผลกระทบเองด้วย

“ยังคงมีคำถามสำคัญว่า ผู้ลี้ภัยในประเทศไทยจะได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริงตามกลไกที่เสนอหรือไม่” เอมี สมิธกล่าว “รัฐบาลไทยไม่ควรบังคับใช้ระเบียบที่มีหลักประกันเท่านั้น หากยังต้องตรวจสอบว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานนั้น ได้รับการฝึกฝนอบรม และมีทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการคุ้มครองผู้ลี้ภัยในประเทศไทยอย่างแท้จริงหรือไม่”

ในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา รัฐบาลไทยแสดงเจตจำนงอย่างหนักแน่นที่จะพัฒนาสถานการณ์ด้านผู้ลี้ภัยในประเทศไทย ทั้งในแง่นโยบายและการปฏิบัติ ในวันที่ 20 กันยายน 2559 นายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชาได้แสดงเจตจำนงเป็นครั้ง

แรกที่จะจัดทำกลไกคุ้มครองผู้ลี้ภัย ระหว่างการกล่าวในที่ประชุมสุดยอดระดับผู้นำว่าด้วยวิกฤติผู้ลี้ภัยระดับโลก ไม่นานหลังจากนั้น ในวันที่ 10 มกราคม 2560 ประเทศไทยได้มีมติคณะรัฐมนตรีที่ 10/01 พ.ศ. 2560 เสนอให้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำกลไกคุ้มครองและบริหารจัดการประชากรผู้ลี้ภัยในประเทศไทย

รัฐบาลไทยยังพัฒนามาตรการเพื่อยุติการกักตัวเด็กผู้ลี้ภัย ยกตัวอย่างเช่น ในวันที่ 21 มกราคม 2561 รองนายกรัฐมนตรีพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจเรื่องการกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ นับแต่การลงนามในบันทึกความเข้าใจดังกล่าว ทางของไทยได้ปล่อยตัวและทำให้ผู้หญิงและเด็กผู้ลี้ภัยได้กลับไปอยู่ร่วมกันอีก หลังจากเคยถูกกักตัวในสถานกักตัวคนต่างด้าว

ในจดหมายร่วมที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวันนี้ ผู้ลงนามเน้นให้เห็นข้อบกพร่องของบันทึกความเข้าใจดังกล่าว เรียกร้องให้รัฐบาลไทยเพิ่มเติมเนื้อหาของบันทึกความเข้าใจ “เพื่อสนับสนุนมาตรการแทนการกักตัวสำหรับผู้ลี้ภัยทุกคน ไม่เฉพาะเด็กและแม่ของเด็ก” และ “ขจัดหรือลดการตั้งเงื่อนไขในการประกันตัวให้เหลือน้อยสุด”

ต่อมาประเทศไทยยังเน้นย้ำเจตจำนงในการคุ้มครองผู้ลี้ภัย โดยเมื่อเร็ว ๆ นี้มีการลงนามในปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิเด็กในบริบทการเข้าเมือง (ASEAN Declaration on the Rights of Children in the Context of Migration) เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน ระหว่างการประชุมอาเซียนซัมมิทที่กรุงเทพฯ

“ประเทศไทยมีโอกาสทำตัวให้เป็นตัวอย่างสำหรับรัฐบาลอื่น ๆ ในภูมิภาคและในโลก โดยการคุ้มครองผู้ลี้ภัย” เอมี สมิธกล่าว “ในการแสดงความเป็นผู้นำอย่างแท้จริงในประเด็นผู้ลี้ภัย รัฐบาลไทยต้องสามารถเปลี่ยนให้เจตจำนงและแผนปฏิบัติงาน เป็นการคุ้มครองอย่างแท้จริงสำหรับผู้ลี้ภัยในประเทศไทย”